

RAPPORTAGE ONDERZOEK DANSSTUDIO'S

Rapport ter voorbereiding van het advies
van de Amsterdamse Kunstraad
inzake faciliteiten voor de dans in Amsterdam

J.G. Kempen
11 maart 1996

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Inhoudsopgave	1
I. Samenvatting en conclusies	2
1. Samenvatting situatie produktiestudio's	2
2. Samenvatting situatie lessenstudio's	3
3. Samenvatting kwalitatieve eisen dansstudio's	3
4. Conclusies	3
II. Inleiding en leeswijzer	5
III. Resultaten onderzoek dansstudio's	6
1. Onderzoek en uitvoering	6
2. Benutte capaciteit	6
3. Gebruikte produktiestudio's	6
4. Gebruik van gesubsidieerde dansstudio's	8
5. Positie gesubsidieerde dansstudio's voor ad-hoc producties	9
6. Beschikbaarheid van produktiestudio's	10
7. Op te vangen wegval	11
IV. Lessenstudio's	12
1. Onderzoek en bronnen	12
2. Behoeftte aan lessen	12
3. Het lessenaanbod in Amsterdam	12
4. Op te vangen wegval	13
V. Geschiktheid en gebruik van dansstudio's	14
1. Gebruikseisen dansstudio's	14
2. Geschiktheid produktiestudio's	15
3. Beschikbaarheid afmonteerstudio's	16
VI. Bijlagen	
A. Verantwoording onderzoek produktiestudio's	17
B. Resultaten seizoen 1993-1994	19
C. Resultaten seizoen 1994-1995	23
D. Definities begrippen	27
E. Geraadpleegde personen en literatuur	29

I. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

1. Samenvatting situatie produktiestudio's

Naar aanleiding van het wegvallen van de studio's in het Planciusgebouw is het gebruik van Amsterdamse studioruimte geïnterpreteerd voor professionele ad-hoc dansproducties. Gezien de hoge response bij de inventarisatie kan hiermee een goede inschatting worden gemaakt van de totale behoefte aan studioruimte in Amsterdam ten behoeve van professionele ad-hoc dansprojecten. Deze behoefte bedraagt tenminste 3.500 dagdelen per seizoen.

[III.1 en 2]

Er is sprake van concentratie en een zekere specialisatie (circuits) bij een beperkt aantal lokaties. Zo is voor positief beoordeelde projecten vooral van de gesubsidieerde dansstudio's gebruik gemaakt; ad-hoc dansprojecten waar geen subsidie voor was aangevraagd maakten juist veel gebruik van de Cliffordstudio's (particulier, St. Muzenis) en de School voor Nieuwe Dans Ontwikkeling (SNDO), onderdeel van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK).

De 10 meest gebruikte studio's voorzagen samen in 57% van de totale vraag naar produktieruimte. De meest gebruikte lokatie (in dagdelen) is het Planciusgebouw, waar 12% van alle repetities plaats vond. Wat betreft het aantal projecten dat van een studio gebruik heeft gemaakt staan het Plancius en de Cliffordstudio's op gelijke -grote- hoogte.

[III.3]

De gesubsidieerde studio's, met name de Planciusstudio's, blijken een grote aantrekkingskracht uit te oefenen op ad-hoc dansprojecten, met name voor wat betreft de positief beoordeelde projecten. Hierbij zitten positief beoordeelde projecten die niet gehonoreerd konden worden maar ondanks dat toch doorgang hebben kunnen vinden.

Gezien de dansprojecten waarvoor in de gesubsidieerde studio's is gerepeteerd, is het waarschijnlijk dat deze studio's bij de toewijzing van studio's vergelijkbare artistieke kwaliteitscriteria hanteren als de Amsterdamse Kunstraad en het Fonds voor de Podiumkunsten.

[III.4]

Van het huidige aanbod aan produktiestudio's vallen weg:

- de produktiestudio's van Kunstcentrum Artemis per ultimo 1995;
- de studio's in het Planciusgebouw per maart 1996;
- de grote studio van de DansWerkplaats Amsterdam per primo 1997;
- het oude Danslab (thans in beheer St. Scarabes) en Studio 35 per 1998.

Verder heeft de AHK aangegeven geen ruimte meer te kunnen bieden na de verhuizing naar de nieuwbouw in de Jodenbreestraat medio 1996. Mede gezien de wegval van capaciteit voor projectchoreografen bij de AHK zou de ondergrens van de op te vangen capaciteit op 750 à 1.000 dagdelen per jaar gesteld moeten worden.

[III.5-7]

2. Samenvatting situatie lessenstudio's

Dansers zijn aangewezen op dagelijkse lessen -klassiek en modern- om hun beroep te kunnen (blijven) uitoefenen.

[IV.2]

De voornaamste lessenaanbieders in Amsterdam tot eind 1995 waren het TMT (vooral modern) en Kunstcentrum Artemis (vooral klassiek). Artemis is verkocht en de activiteiten zijn beëindigd. Voor de Henny Jurriëns Stichting die deze activiteiten wil voortzetten is nog geen huisvesting gevonden.

Het TMT gebruikt de grote studio van DWA, waarvan het huurcontract vervalt per 1-1-1997.

Bij Dansgroep Krisztina de Châtel is vanaf februari 1996 een groter aantal gastplaatsen bij de dagelijkse les beschikbaar. Dit is niet voldoende om de elders wegvallende capaciteit op te vangen.

Voor de wegvallende studiocapaciteit van Artemis en DWA zal een oplossing gevonden moeten worden. Het betreft tenminste 520 dagdelen per jaar.

[IV.3 en 4]

3. Samenvatting kwalitatieve eisen dansstudio's

Aan produktiestudio's voor dans worden hoge eisen gesteld, wat betreft afmetingen: 10 x 14 x 4 meter en outillage. Zeer weinig Amsterdamse produktiestudio's voldoen aan deze eisen.

Wat betreft produktiestudio's is zowel behoefte aan ruimte die langere tijd aaneen gebruikt kan worden, als aan ruimte die flexibel gehuurd kan worden. Flexibiliteit in verhuur is vooral mogelijk bij studioclusters. De prijs van studio-ruimte is een belangrijk criterium bij de keuze van een dansstudio.

Lessenstudio's hebben ruimere afmetingen nodig: lengte en breedte dienen 12 à 15 meter te zijn, de minimale hoogte is 5 meter. De lessenfunctie is moeilijk te combineren met het verhuren van de ruimte gedurende langere tijd. Wel is het belangrijk dat lessen en repetities in hetzelfde gebouw plaatsvinden vanwege het gevaar van afkoeling waardoor opnieuw opgewarmd moet worden. Verder kan clustering de doorstroming van jonge dansers bevorderen.

[V.2]

De afmonteerruimten in Amsterdam zijn erg prijzig, de enige dansstudio waar kan worden afgemonteerd (DWA) valt wellicht weg per 1-1-1997. Een afmonteerstudio dient tenminste 12 x 15 x 6 meter te zijn.

[V.3]

4. Conclusies

De op te vangen capaciteit bedraagt 750 à 1.000 dagdelen aan produktieruimte en 520 dagdelen aan studiocapaciteit voor lessen.

Daarbij wordt opgemerkt dat ook een deel van de capaciteit voor andere disciplines wegvalt aangezien ook door mime, toneel en muziektheater van het Plancius en Artemis gebruik is gemaakt. Deze disciplines zullen verdere druk leggen op de beschikbare capaciteit voor ad-hoc dansprojecten en lessen.

Bij het zoeken naar een oplossing voor de op te vangen studiocapaciteit voor de dans is clustering zeer wenselijk. Gezocht dient te worden naar een gebouw waar een studiocluster gerealiseerd kan worden, omvattende:

- twee lessenstudio's (minimaal 12 x 12 x 5, maximaal 15 x 15 x 5) waar 's ochtends lessen gegeven kunnen worden. Eén van deze studio's kan 's middags en eventueel 's avonds voor kortere perioden of enkele dagdelen per week kan worden gehuurd door projectchoreografen (geschatte capaciteit voor projecten: 200 à 250 dagdelen). De tweede studio is afgezien van de lessen beschikbaar voor de activiteiten van DWA.
- twee produktiestudio's (tenminste 10 x 14 x 4). Eén van deze studio's is voor langere tijd aaneen te huur (geschatte capaciteit 500 dagdelen). De andere studio is beschikbaar voor de activiteiten van DWA.
- een afmonteerstudio (oppervlakte 12 x 15 minimaal; 18 x 19 maximaal; hoogte 6) die flexibel beschikbaar is (geschatte capaciteit 500 dagdelen) en daarnaast bruikbaar voor presentaties in de avonduren.

Uitgaande van clustering op één lokatie dienen de volgende voorzieningen gerealiseerd te kunnen worden:

- sanitaire voorzieningen, kleedkamers (2 x 30m²), douches (2 x 8m²) en ventilatie;
- goede verwarmingsmogelijkheden voor alle ruimten (24°C);
- geluidsisolatie zodat gesprongen en gelift kan worden en muziek gebruikt kan worden;
- vloeren geschikt (te maken) voor dans (zwevende vloer, geen dragende pilaren of zuilen, verhoudingen min of meer evenredig);
- een technische ruimte/werkplaats en opslag;
- publieksfaciliteiten;
- voldoende kantoorruimte (inclusief werkplaats en opslag 100 à 150m²).

Deze interne rapportage is bedoeld om commissieleden en staf van de Kunstraad te informeren over de resultaten van het onderzoek naar dansstudio's in Amsterdam. Dit onderzoek is geïnitieerd om inzicht te krijgen in de behoefte aan studioruimte voor professionele dansproductie in Amsterdam en de gevolgen voor het dansveld van het wegvallen van enkele lessen- en produktiestudio's. Dit verslag omvat, naast de bevindingen van het onderzoek ook algemene informatie over de studioproblematiek voor de dans. Hierbij wordt ook kort ingegaan op studioruimte voor het afmonteren van dansproducties.

In hoofdstuk III staan de resultaten van het onderzoek naar produktiestudio's in Amsterdam. In dit kader is de benutte capaciteit door projectchoreografen in twee seizoenen geïnterpreteerd. Hiermee is een beeld verkregen van de totale behoefte aan produktieruimte en de mate waarin bepaalde lokaties zijn benut door de projectchoreografen. Gekoppeld aan het feit dat enkele van deze lokaties wegvallen kan hiermee de benodigde te vervangen capaciteit worden vastgesteld in kwantitatieve zin.

Voor de goede orde wordt nog opgemerkt dat het onderzoek weliswaar een bruikbaar, maar niet volledig beeld schetst van het gebruik van studio's door professionele ad-hoc dansproducenten in de onderzochte periode. Voor zover produkties niet zijn vermeld in de bronnen van waaruit de selectie is gedaan, vallen deze buiten het gezichtsveld van het onderzoek.

Hoofdstuk IV gaat nader in op de behoefte aan studioruimte voor lessen en de ontwikkelingen op het gebied van de lessenstudio's. Het huidige aanbod van lessen is in kaart gebracht evenals de kwantiteit van de op te vangen capaciteit in verband met het wegvallen van Kunstcentrum Artemis.

In hoofdstuk V wordt de algemene problematiek aangaande dansstudio's nader beschreven. Het betreft overwegingen die een rol spelen bij het bepalen van de kwalitatieve criteria die te hanteren zijn bij het zoeken naar een oplossing voor het wegvallen van accommodaties.

Voor het samenstellen van dit verslag is veelvuldig gebruik gemaakt van plannen en materiaal over de verschillende initiatieven afkomstig uit het dansveld, van bijdragen vanuit de vroegere commissie Dans van de AKR en de huidige commissie Groepen Podiumkunsten. Verder is gesproken met diverse betrokkenen.

III. RESULTATEN ONDERZOEK PRODUKTIESTUDIO'S

1. Onderzoek en uitvoering

Het doel van het onderzoek was het inschatten van de behoefte aan studioruimte in Amsterdam voor de voorbereiding van professionele dansproducties. Hiervoor is gestreefd naar een zo volledig mogelijke inventarisatie van de benutte studioruimte in de seizoenen 1993-1994 en 1994-1995 voor professionele dansproducties. Repetities in eigen studioruimte vallen daarbij buiten het onderzoek.

Telefonisch is een aantal vragen gesteld aan choreografen en/of artistiek leiders over de door hen geïnitieerde projecten.

In totaal zijn 166 projecten onderzocht, waarvan 27 buiten het onderzoek vielen (zie bijlage A voor verantwoording). Van de resterende projecten zijn over 21 projecten geen gegevens verkregen. Uiteindelijk zijn 118 projecten meegenomen in de resultaten, een response van 85%.

2. Benutte capaciteit

De benutte studioruimte in beide seizoenen van Amsterdamse studioruimte in dagdelen voor professionele dansprojecten bedroeg (zie Bijlagen B en C voor specificaties):

Tabel 1: Gebruik produktiestudio's voor dansprojecten in dagdelen

	<u>93-94</u>	<u>94-95</u>
Positief beoordeelde projecten:	923	1.230
Niet-pos. beoordeelde projecten:	796	746
Ongesubsidieerde projecten:	1.370	1.531
TOTALE BEHOEFTE	3.089	3.507

Aangezien de inventarisatie niet uitputtend is geweest, zal de werkelijke behoefte uiteindelijk rond de 3.500 dagdelen of meer liggen.

3. Gebruikte produktiestudio's

Het bleek dat sommige studio's bijna uitsluitend zijn gebruikt voor projecten waar geen subsidie voor is aangevraagd en sommige studio's vooral voor projecten die positief zijn beoordeeld door subsidiegevers. Er zijn blijkbaar circuits waar positief beoordeelde projecten terecht kunnen resp. voor projecten die niet meedraaien in het subsidiegebeuren.

Verder valt op dat voor 40% van de produkties meerdere studio's zijn gebruikt (zie tabel 2). Vooral de beperkte beschikbaarheid van studio's speelt hierbij een rol. Andere redenen zijn het repeteren in twee gescheiden periodes, of het repeteren in een studiocluster met een grote en een kleine zaal waarbij soms in de grote, soms in de kleine gewerkt wordt; ook dit is een kwestie van beschikbaarheid van de studio's.

Tabel 2: Aantal studio's in gebruik per produktie

	1993-1994	1994-1995	Procentueel
1 studio	36	33	58%
2 studio's	16	22	32%
3 studio's	4	6	8%
meer dan 3	1		1%
TOTAAL	57	61	

In totaal werden 51 lokaties genoemd als gebruikte repetitieruimte. Veertien van deze lokaties zijn studioclusters met meer dan één studio voor (o.a.) dans.

Enkele cijfers: meest gebruikte studio's

Om een beeld te krijgen van het belang van de diverse lokaties is gekeken naar hun aandeel in de totale benutte studiocapaciteit. Aangezien het aantal repetities per produktie soms sterk wisselt is het aantal projecten dat van een lokatie gebruik heeft gemaakt als uitgangspunt genomen; vervolgens is gekeken naar het aantal dagdelen dat de lokatie is gebruikt. De gegevens voor beide seizoenen zijn samengevoegd om de 'uitschieters' per seizoen te nuanceren.

De 10 door projectchoreografen meest gebruikte Amsterdamse lokaties voorza- gen samen in 57% van de totale benutte capaciteit. Dit houdt in dat de produk- tie van dansprojecten min of meer geconcentreerd plaatsvindt op een beperkt aantal lokaties. Hieronder staan per beoordelingscategorie het aantal projecten en het aantal dagdelen vermeld dat de studio's gebruikt zijn.

Tabel 3: Top 10 meest gebruikte produktiestudio's per beoordelingscategorie

	<u>Positief</u>		<u>Niet-pos.</u>		<u>Ongesub.</u>		<u>TOTAAL</u>	
<i>Plancius</i>	13	700	0	0	3	102	16	802
Muzenis Cliffordstudio's	1	18	1	30	14	453	16	502
AHK SNDO	0	0	1	11	7	316	8	327
DWA	3	151	1	58	4	108	8	317
Artemis	2	126	1	5	4	123	7	254
<i>Dansers Studio</i>	6	214	0	0	1	25	7	249
Felix Meritis	1	24	2	135	4	81	7	240
St. Stimulans	0	0	3	196	3	206	6	402
Cosmic	1	6	1	160	4	120	6	286
Studio S	3	315	1	70	1	20	5	405

Nota bene: het totale gebruik in dagdelen zegt niets over de benutte capaciteit van de lokaties. Ten eerste wisselt het aantal studio's per lokatie, ten tweede wisselt de beschikbaarheid per studio. Sommige studio's worden niet uitsluitend voor de produktie van professionele dansprojecten gebruikt: soms worden er ook eigen produkties voorbereid (Dansers Studio, DWA), produkties in andere kunstdisciplines (mime, theater) en niet-professionele produkties, of ze doen dienst als lessenstudio (SNDO, DWA) of theater (Felix Meritis, Cosmic).

Uit tabel 3 blijkt dat de Planciusstudio's en de Dansers Studio intensief gebruikt zijn door choreografen wier project positief is beoordeeld door de AKR en/of het Fonds voor de Podiumkunsten (categorie "Positief"). Voor projecten waar geen subsidie voor is aangevraagd, is met name gerepeteerd in de Cliffordstudio's en op de School voor Nieuwe Dans Ontwikkeling (gebouw De Liefde).

4. Gebruik van gesubsidieerde dansstudio's

De gesubsidieerde studio's, met name de Planciusstudio's, blijken een sterke aantrekkingskracht uit te oefenen. In totaal vond in deze vijf lokaties 23% van alle repetities plaats. Het gebruik van deze lokaties in beide seizoenen wordt gespecificeerd in tabel 4 (op volgorde van het aantal projecten).

Tabel 4: Gebruik gesubsidieerde studio's voor dansprojecten per seizoen

	1993-1994		1994-1995	
	dagdelen	projecten	dagdelen	projecten
Plancius	408	7	394	9
DWA	94	4	223	4
Dansers Studio	109	3	140	4
Nwe Dansgroep	78	2	72	2
Dansgroep De Châtel	10	1		
TOTAAL	699	14	829	17

Positief beoordeeld

Vooral voor repetities van positief beoordeelde projecten is intensief gebruik gemaakt van de gemeentelijk gesubsidieerde studio's. In seizoen 1993-1994 vonden voor 10 van de 12 positief beoordeelde projecten repetities plaats in deze studio's. In totaal 64% van de repetities, terwijl zelfs 44% van de repetities in de Planciusstudio's plaatsvond.

In seizoen 1994-1995 betrof het 12 van de 18 produkties; 51% van alle repetities had plaats in gesubsidieerde studio's.

Zes produkties maakten gebruik van de Planciusstudio's, waar 24% van alle repetities plaatsvond.

Positief beoordeeld, niet gehonoreerd

Voor alle positief beoordeelde projecten die niet gehonoreerd konden worden in seizoen 1993-1994, geldt dat daarvoor gebruik is gemaakt van gesubsidieerde studio's. Het is de vraag of de produkties doorgang hadden kunnen vinden als deze studio's niet beschikbaar waren geweest.

Ook alle positief beoordeelde projecten voor 1994-1995 die niet door het landelijke Fonds gehonoreerd werden, hebben een beroep gedaan op gesubsidieerde studio's. De produkties die positief beoordeeld waren door de AKR maar niet gehonoreerd, hebben ruimte gehuurd bij respectievelijk Artemis en het Polanentheater.

Niet-positief beoordeeld

Opvallend is dat voor de niet-positief beoordeelde projecten die alsnog in produktie zijn gegaan, bijna niet is gerepeteerd in een gesubsidieerde studio. Dit wijst op een toelatingsbeleid dat bij de toewijzing van de studio's vergelijkbare artistieke kwaliteitscriteria hanteert voor de beoordeling van de projecten door de subsidiënten. De mogelijke aanwezigheid van een dergelijk toelatingsbeleid alsook de mogelijke rol van de budgetten voor studiohuur vallen buiten de grenzen van dit onderzoek en zijn niet nader onderzocht.

5. Positie gesubsidieerde dansstudio's voor ad-hoc produkties

Plancius

De eigenaar en verhuurder van het Planciusgebouw, Zomers Buiten, staat een grondige renovatie van het pand voor ogen. Een casco-verbouwing om het pand vervolgens weer geschikt te maken als studiocomplex zou leiden tot een huur ver boven de marktwaarde. Verbouwing op kosten van anderen zou een lagere huur betekenen aangezien de verhuurder deze kosten dan niet middels de huur op de huurders verhaalt. Eventuele gegadigden uit het dansveld hebben niet de middelen voor een dergelijke investering; (mede-)financiering door de gemeente is afgewezen, wat de kans op financiële steun van fondsen/sponsors verkleint. Het Plancius zal bijna zeker niet behouden kunnen blijven als studiocomplex. Inmiddels heeft huuropzegging plaatsgevonden per 1 maart 1996.

De noodzaak voor het vinden van vervangende ruimte blijkt uit het vele gebruik van de studio's door de projectchoreografen: in totaal was hier bijna 12% van alle repetities, van alle positief beoordeelde projecten zelfs een derde. In beide seizoenen is door 11 verschillende (collectieven van) choreografen voor een totaal van 16 projecten in het Planciusgebouw gerepeteerd.

DWA

De Danswerkplaats Amsterdam zetelt in een voormalig paviljoen van het Wilhelmina Gasthuis. De grote studio wordt gehuurd van STAP, die de ruimte zelf voor andere doeleinden wil gaan gebruiken. Het huurcontract vervalt per 1/1/1997. De kleine studio heeft DWA in onderhuur bij St. Perron 2 die de studio voor dans wil behouden. STAP heeft aangegeven deze ruimte te willen annexeren in verband met uitbreidingsplannen.

DWA zoekt alternatieve huisvesting vanaf januari 1997.

In DWA vond 5% van alle repetities voor dansprojecten plaats, 7% van de repetities voor positief beoordeelde projecten.

Dansers Studio

De Dansers Studio is gevestigd in het Entrepôtdok en omvat een grote en een kleine studio. Het contract loopt tot januari 1997. Er is geen reden om aan te nemen dat het pand niet beschikbaar zou zijn na deze datum.

In beide seizoenen zijn hier drie positief beoordeelde projecten voorbereid, in seizoen 1994-1995 tevens een ongesubsidieerd project.

In totaal vond hier 4% van alle repetities voor dansprojecten plaats; 10% van alle repetities voor positief beoordeelde projecten.

Nieuwe Dansgroep

De Jacob van Lennepstudio is sinds 1989 de thuisbasis van de Nieuwe Dansgroep. Toen deze niet werd opgenomen in het landelijke Kunstenplan 1993-1996 is vanuit de gemeenteraad middels een motie alsnog f 30.000 toegekend uit de prioriteit dans voor het behoud van de studio.

De studiohuur bedraagt f 48.000 op jaarbasis en wordt deels uit het gemeentelijk subsidie gefinancierd. Het overige moet komen uit projectsubsidies en uit verhuur. Er is geen reden om aan te nemen dat het contract niet zou kunnen worden verlengd na 1-1-1997.

Van de gesubsidieerde studio's werd deze relatief het minst vaak gebruikt door projectchoreografen: hier vond 2% van de repetities voor dansprojecten plaats. Deze projecten waren op één na positief beoordeeld.

6. Beschikbaarheid van produktiestudio's

Van enkele produktiestudio's is zeker dat zij op termijn zullen verdwijnen. Het betreft:

- * Kunstcentrum Artemis
- * het Planciusgebouw (zie § 5)
- * de grote studio van DWA (zie § 5)
- * oude Danslab en Studio 35

Verder heeft de AHK in een brief aan de gemeente aangegeven geen ruimte beschikbaar te hebben voor lessen of projectchoreografen na de verhuizing naar de nieuwbouw in de Jodenbreestraat medio 1996.

Artemis

Het gebouw van Kunstcentrum Artemis aan de Keizersgracht omvat drie studio-ruimten, een grote studio en twee kleinere. De grote studio was in gebruik als lessenstudio, de kleinere studio's werden gebruikt als produktiestudio. Meerdere disciplines maakten van deze studio's gebruik. Voor dansproducties voorzag Artemis in 4% van de totale vraag. Voor positief beoordeelde projecten werd hier 6% van de repetities gehouden.

Het gebouw, in particulier eigendom, is verkocht per 23 december 1995 en krijgt een nieuwe bestemming.

Studio Overamstel (oude Danslab) en Studio 35

Het oude Danslab, nu beheerd door St. Scarabes en de naburige Studio 35 zullen in 1998 worden afgebroken.

In deze studio's vond 4% van alle repetities plaats.

AHK

Van de onderzochte projecten maakten er 10 gebruik van panden van de AHK. Hierbij was een positief beoordeeld project. In totaal vond op deze lokaties 6% van alle repetities plaats.

7. Op te vangen wegval

Van het huidige aanbod aan produktiestudio's vallen weg:

- de produktiestudio's van Kunstcentrum Artemis per ultimo 1995;
- de studio's in het Planciusgebouw per primo 1997;
- de grote studio van DWA per primo 1997;
- het oude Danslab (thans in beheer St. Scarabes) en Studio 35 per 1998.

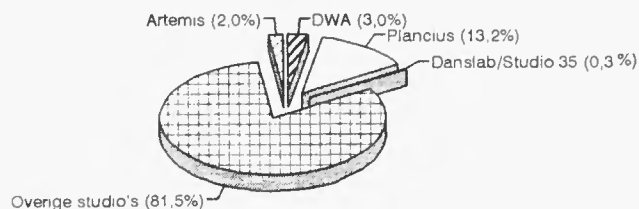
Deze studio's verschaften in de onderzochte seizoenen de volgende capaciteit voor ad-hoc dansprojecten, dus naast de eigen activiteiten (in dagdelen):

	93-94	94-95
Artemis	62	192
Plancius	408	394
DWA	94	223
Danslab / Studio 35	8	260
TOTAAL	572	1.069

Bovendien vervalt per medio 1996 de mogelijkheid voor projectchoreografen om gebruik te maken van de studio's van de AHK-dansopleidingen in verband met de verhuizing naar de nieuwbouw in de Jodenbreestraat. Mede gezien de wegval van capaciteit bij de AHK zou de ondergrens van de op te vangen capaciteit op 750 à 1.000 dagdelen per jaar gesteld moeten worden.

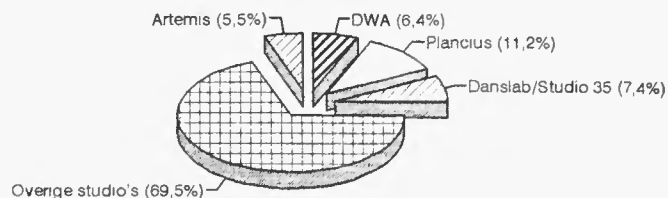
Op te vangen capaciteit in dagdelen

Benutte capaciteit in seizoen 1993-1994

Op te vangen capaciteit in dagdelen

Benutte capaciteit in seizoen 1994-1995

1. Onderzoek en bronnen

Gekeken is naar de klassieke en moderne lessen in Amsterdam voor dansers die niet zijn verbonden aan een gezelschap. Deze gegevens zijn afkomstig uit beleidsplannen en jaarverslagen van de diverse aanbieders van lessen, aangevuld met informatie die is verkregen tijdens gesprekken met medewerkers van deze instellingen en dansdeskundigen. Een lijst met gesprekspartners is opgenomen in bijlage E.

2. Behoeftte aan lessen

De uitvoerende dansers zijn voor de uitoefening van hun beroep en het op peil houden van hun beroepsbekwaamheid en conditie aangewezen op de dagelijkse les. Deze lessen fungeren als opwarming voor eventuele repetities en vormen door de gedeelde noodzaak, de plek bij uitstek voor het leggen van professionele contacten, networking en audities. Tenslotte maken uittredende dansers gebruik van de lessen voor het afbouwen van hun conditie.

De vraag naar lessen varieert van klassiek tot modern, waarbinnen diverse technieken onderscheiden worden. Het onderscheid tussen klassieke of academische en moderne techniek is echter fundamenteel.

3. Het lessenaanbod in Amsterdam

Amsterdam kende tot voor kort als aanbieders:

- TMT (moderne dans en klassiek ballet, alleen barre)
- Kunstcentrum Artemis (klassiek ballet)
- Dansersstudio (klassiek ballet en moderne dans)
- Dansgroep De Châtel (klassiek ballet en moderne dans)

De voornaamste aanbieders van lessen in Amsterdam zijn het TMT en tot eind 1995 Kunstcentrum Artemis. De lessen bij de Dansers Studio zijn niet openbaar; bovendien is het aantal gastplaatsen beperkt. Bij Dansgroep Krisztina de Châtel zal vanaf februari 1996 het aantal gastplaatsen per les toenemen.

TMT

Het TMT verzorgt twee lessen per dag, vijf dagen per week. Het maximaal aantal plaatsen per les bedraagt 25 in verband met de beperkte ruimte.

Het TMT maakt momenteel gebruik van de grote studio van DWA. De vloer heeft een oppervlak van 10 x 15 meter, de hoogte is 7 meter aflopend tot 5.

Artemis

Kunstcentrum Artemis verzorgde drie lessen -twee klassiek en één modern- per dag op weekdays en één op zaterdag. Het aantal bezoekers bedroeg gemiddeld 40 per dag voor de beide klassieke lessen.

De grote studio met als afmetingen 14 x 20 x 10 meter deed dienst als lessensstudio. De capaciteit bedroeg ongeveer 35 dansers.

Dansers Studio

De dagelijkse les in de Dansers Studio is niet openbaar. Er is evenwel na overleg plaats voor externe dansers naast de vaste kern van 13 dansers. Het maximaal aantal gastplaatsen bedraagt 7. Er wordt afwisselend les gegeven in klassiek en modern, verschillend per week.

De grote studio waar de lessen gegeven worden is 10 x 13 x 3 meter.

Dansgroep Krisztina de Châtel

Voor de dansers en ex-dansers van de Dansgroep worden in principe vijf dagen per week lessen gegeven, zowel klassiek als modern. Daarnaast is een aantal gastplaatsen beschikbaar.

In februari zal de verbouwde ruimte in de Luchtvaartstraat betrokken worden, waar voorheen het Scapino gevestigd was. De capaciteit per les zal dan toenemen van 5 naar 28. De nieuwe studio die als lessenstudio dienst zal doen heeft als afmetingen 12 x 20 x 4½ meter.

4. Op te vangen wegval

Het TMT woont in bij DWA, die op zoek is naar alternatieve huisvesting (zie onder III.5, blz. 8). Het contract vervalt per 1-1-1997.

Artemis is verkocht per 23 december 1995. De lessenactiviteit vervalt. Als opvolger heeft zich de Henny Jurriëns Stichting (HJS) aangediend. Tot nu toe heeft de stichting nog geen huisvesting gevonden.

Voor de wegvallende studiocapaciteit van Artemis en DWA zal een oplossing moeten worden gevonden. Het betreft een ondergrens van circa 520 dagdelen per jaar¹, uitgaande van de beleidsplannen 1997-2000 van beide instellingen.

¹ 52 weken, 10 dagdelen per week voor HJS en TMT samen.

1. Gebruikseisen dansstudio's

Dans is een ruimtelijke kunst. In tegenstelling tot andere kunstvormen is de beschikbaarheid van ruimte met een flink oppervlak van belang in alle stadia van de produktie: voor training, voorbereiding, repetities, montage en presentatie. Dans stelt verder hoge eisen aan de te gebruiken ruimte.

Gebruikseisen produktiestudio's

In 1986 heeft de toenmalige commissie Dans van de AKR de volgende eisen geformuleerd waar een dansstudio aan dient te voldoen:

- het vloeroppervlak is vrij van dragende pilaren of zuilen;
- de verhoudingen tussen lengte en breedte zijn min of meer evenredig;
- de ruimte biedt mogelijkheden voor het werken met beeldende kunstobjecten/ontwerpen;
- geluidsisolatie en vloerbedekking maken springen en liften mogelijk;
- de vloer is geschikt voor dans;
- er zijn goede sanitaire voorzieningen en ventilatie ten behoeve van hygiëne;
- er zijn goede verwarmingsmogelijkheden (24°C).

Naast deze eisen aan de outillage zijn de afmetingen van de studio op tenminste 10 x 14 m gesteld (de meeste podia hebben een speelvlak van 10 x 10 m, de choreograaf dient daarbij ruimte te hebben om afstand te kunnen nemen van het speelvlak). Als minimumhoogte wordt 4 meter aangehouden.

Gebruikseisen lessenstudio's

De lessenfunctie stelt dezelfde eisen aan outillage, maar andere eisen aan de afmetingen van een studio dan de produktiefunctie. Het aantal deelnemers en de soort oefening zijn bepalend voor de minimaal benodigde hoogte en oppervlakte. De volgende eisen zijn te stellen aan een ruimte voor lessen klassieke techniek:

- de ruimte is liefst vierkant;
- lengte en breedte van het vloeroppervlak dienen 12 tot 15 meter te zijn;
- de minimale hoogte is 5 meter.

Blijkens het beleidsplan van de Henny Jurriëns Stichting streven HJS / TMT elk naar een zaal van tenminste 15 x 15 meter.

Naast de gestelde eisen aangaande afmetingen dient een lessenstudio elke dag leeg en schoon te zijn. Hierdoor kan de ruimte niet eveneens dienst doen als produktiestudio waarin langere tijd met decor gerepeteerd wordt. Het volgen van lessen in een ander gebouw dan waar gerepeteerd wordt, brengt echter een probleem met zich mee: door de reistijd en blootstelling aan de buitentemperatuur koelen de spieren af. Het vervolgens opnieuw opwarmen van de spieren kost veel tijd. Dit pleit voor clustering van lessenstudio's en produktiestudio's.

Een ander argument voor clustering is het directe contact tussen lessende dansers en projectchoreografen, wat bevorderlijk is voor de doorstroming van jonge dansers.

Gebruikseisen afmonteerstudio's

Een afmonteerstudio dient, naast de genoemde eisen voor outillage, te beschikken over theaterfaciliteiten (licht en techniek). Afmonteren wordt daarom vooral gedaan in (kleine) theaterzalen. Als de afmonteerstudio tevens dienst doet als try-out studio dienen er publieksfaciliteiten aanwezig te zijn.

De hoogte van een afmonteerstudio dient tenminste 6 m te zijn in verband met de mogelijkheid tot het inhangen van licht. Het vloeroppervlak dient tenminste 12 x 15 m te bedragen om voldoende ruimte te hebben aan achter- en zijkant van het speelveld voor décor.

2. Geschiktheid produktiestudio's

Hoewel er een aanzienlijk aanbod is van studioruimten in Amsterdam, voldoet slechts een zeer klein deel daarvan aan de bovengenoemde eisen die aan dansstudio's te stellen zijn. Voornaamste problemen zijn de afmetingen (vrije oppervlakte en hoogte), prijs en beschikbaarheid. Dat laatste wordt hieronder nader uitgelegd in de paragrafen over het gebruik van produktiestudio's en piekperioden. Ook over de prijzen volgt nadere uitleg.

Gebruik van produktiestudio's

De behoefte aan studioruimte voor repetities valt uiteen in behoefte aan studio's die gedurende een langere tijd gehuurd kunnen worden en flexibele ruimte die voor enkele dagen of dagdelen gehuurd kan worden. Dit laatste is bijvoorbeeld van belang voor het hernemen van een produktie of voor het opfrissen tijdens de speelperiode.

Als langere tijd gehuurd wordt betreft dat soms slechts enkele dagen of dagdelen per week. Eén van de redenen hiervoor is dat een aantal dansers en choreografen een (bij-)baan heeft waarnaast zij produkties maken. Ook zij hebben dus behoefte aan flexibele werkruimte.

In de behoefte aan flexibel verhuurbare ruimte kan vaak beter worden voorzien door studioclusters dan door alleenstaande studio's.

Piekperioden voor produkties

Maart-mei en oktober-november zijn piekperioden, in verband met de vele première's in die tijd (o.a. festivals). Ook groepen met eigen ruimte hebben dan tekort en huren ruimte in. Wegvallen van studioruimte betekent dat er zeker in deze perioden (totaal vijf maanden) een onoverkomelijk tekort aan kwalitatief geschikte studioruimte ontstaat.

Prijs van studioruimte

De kosten van studioruimte vormen een belangrijk criterium bij de keuze van een produktiestudio. De huurprijzen zijn genoemd als reden om buiten Amsterdam te repeteren of om minder dan de optimale omstandigheden voor lief te nemen: de hoge eisen die aan dansstudio's worden gesteld brengen een bijbehorend prijskaartje met zich mee.

Indien het totale studiobestand afneemt en de vraag naar produktiestudio's gelijk blijft zijn prijsstijgingen te verwachten. Of de vraag naar studio's gelijk blijft is echter niet zeker wanneer de WIK wordt ingevoerd.

Na invoering zullen van overheidswege óf minder projecten dan nu met meer middelen gesteund worden², danwel een vergelijkbaar aantal projecten met ontoereikende middelen. In het eerste geval zal het aantal produkties dat wordt uitgebracht waarschijnlijk afnemen, zodat ook de vraag naar produktiestudio's zou afnemen. In het tweede geval komen de budgetten van de produkties onder grote druk te staan. De prijs van studioruimte zal dan een zeer grote factor worden in het keuzeproces.

3. Beschikbaarheid afmonteerstudio's

Vaak wordt afgemonteerd in een theater waar ook de première plaatsvindt. Voor afmonteerruimte in Amsterdam is de prijs als voornaamste probleempunt genoemd.

DWA heeft de enige dansstudio waar tevens afgemonteerd kan worden. Het contract vervalt per 1-1-1997.

² Na invoering van de Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars is het niet langer mogelijk voor kunstenaars (waaronder dansers) om te werken met behoud van uitkering, tenzij een beroep op de WIK wordt gedaan. Voor de inhoud van deze, in haar huidige vorm zeer omstreden regeling verwijst de Kunstraad naar de reader die hij over dit onderwerp heeft samengesteld. De Kunstraad zal over enige tijd een apart advies over dit onderwerp uitbrengen.

In de huidige situatie wordt bij subsidiotoekenningen zelden uitgegaan van (volledige) salariëring van de dansers, aangezien deze nu nog kunnen werken met behoud van uitkering. Indien in het vervolg de salarissen van de dansers worden meegenomen bij de toekenning betekent dit dat de gemiddelde toekenning hoger zal worden. Bij een gelijkblijvend budget houdt dit in dat het aantal toekenningen zal dalen.

Doel onderzoek:

Inschatten wat de behoefte is aan studioruimte voor de voorbereiding van professionele dansproducties in Amsterdam.

Om deze inschatting te kunnen maken is het gebruik van Amsterdamse studioruimte voor professionele ad-hoc dansprojecten geïnventariseerd.

Te onderzoeken onderzoeksterrein:

- * dansprojecten waarvoor subsidie is aangevraagd bij gemeente Amsterdam respectievelijk het FPK voor seizoen 1993-1994 en seizoen 1994-1995 (bekend gemaakte voornemens);
- * projecten die volgens het Nederlands Theaterjaarboek 93-94 resp. 94-95 in première zijn gegaan in Amsterdam (bekende gerealiseerde projecten).

Voor beide bronnen geldt dat het uitsluitend om professionele producties gaat.

(Buiten het blikveld blijven de professionele dansprojecten waarvoor geen subsidie is aangevraagd en die buiten Amsterdam in première zijn gegaan, maar wel in Amsterdam hebben gerepeteerd.)

Onderzoeksvraag:

In welke mate is er in het seizoen 1993-1994 respectievelijk 1994-1995 werkelijk gebruik gemaakt van Amsterdamse studioruimte voor het voorbereiden van professionele dansproducties?

Deelvragen:

- voor hoeveel producties is gebruik gemaakt van studio's in Amsterdam die niet in eigen beheer zijn, ten behoeve van repetities / voorbereiding?
- welke lokaties zijn gebruikt?
- voor hoeveel tijd is van deze lokaties gebruik gemaakt? (Periode en dagdelen)
- welke oppervlakte hadden de lokaties?
- indien er elders dan in Amsterdam gerepeteerd is: wat zijn de redenen hiervan?

Verantwoording non-response

	1993-1994	1994-1995	Totaal
<u>Geen gegevens verkregen</u>			
Geen telefoonnummer	3	8	11
Geen contact gekregen	4	6	10
Totaal	7	14	21

	1993-1994	1994-1995	Totaal
<u>Valt buiten het onderzoek</u>			
Geen repetities in Amsterdam in 1993-1994 / 1994-1995	4	11	15
Gerepeteerd in eigen studio	7	5	12
Totaal	11	16	27

	1993-1994	1994-1995	Totaal
<u>Project niet doorgedaan</u>			
Subsidieaanvraag niet gehonoreerd	14	24	38
Andere redenen	2	1	3
Totaal	16	25	41

Verantwoording response

	1993-1994	1994-1995	Totaal
Positief beoordeelde projecten	12	18	30
Niet-pos. beoordeelde projecten	10	11	21
Projecten zonder aanvraag	35	32	67
Totaal	57	61	118

VI. BIJLAGE B

RESULTATEN SEIZOEN 1993-1994

Onderzocht zijn professionele dansproducties waarvoor in het seizoen 1993-1994 repetities hebben plaatsgevonden in daartoe gehuurde Amsterdamse studioruimte.

POSITIEF SAMENGEVOEGD (AKR en/of FPK)

Betreft 12 projecten die samen 9 verschillende studio's hebben gebruikt. Eénmaal is op lokatie gerepeteerd.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
<i>Plancius studio's</i>	7	408
<i>Dansers Studio</i>	3	109
Studio S	1	208
<i>Nieuwe Dansgroep</i>	1	72
Habertu	1	60
Studio's Vredenburg	1	40
lokatie	1	20
Cosmic	1	6
TOTAAL	12	923

NIET-POSITIEF SAMENGEVOEGD

Betreft 10 projecten die samen 13 studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
Gymzalen	2	116
Studio's Vredenburg	2	84
Cosmic	1	160
St. Muzenis Kempnaerstudio	1	144
Studio Bolsfabriek	1	60
<i>DWA</i>	1	58
St. Stimulans	1	40
Atelier	1	38
St. De Lichting	1	38
Vrouwenhuis	1	32
Studio 300	1	20
<i>Nwe Dansgroep</i>	<u>1</u>	<u>6</u>
TOTAAL	10	732

ONGESUBSIDIEERDE PROJECTEN

Betreft 35 projecten die samen 16 studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
St. Muzenis Clifford Studio's	8	191
Westergasfabriek	4	118
Crea	4	103
Melkwegstudio	3	109
Felix Meritis	3	71
St. Stimulans	2	185
Kampina theater	2	70
Artemis	2	62
Studio Nan Romijn	2	54
St. De Lichting	2	53
St. Habertu	1	121
Studio's Vredenburg	1	84
Sportschool Marineopleiding	1	30
DWA	1	20
Overig	6	99
TOTAAL	35	1.370
TOTAAL SEIZOEN	57	3.089

SPECIFICATIE POSITIEF

AKR én FPK positief

Betreft 7 projecten die samen 5 verschillende studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
<i>Plancius</i>	5	318
St. Studio S	1	208
<i>Nieuwe Dansgroep</i>	1	72
St. Habertu	1	60
<i>Dansers Studio</i>	<u>1</u>	<u>55</u>
TOTAAL	7	713

AKR positief

Betreft 5 projecten die samen verschillende studio's hebben gebruikt. Deze projecten zijn niet-positief beoordeeld door het landelijke Fonds.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
<i>Plancius</i>	2	90
<i>Dansers Studio</i>	2	54
Studio Vredenburg	1	40
Lokatie	1	20
Cosmic	<u>1</u>	<u>6</u>
TOTAAL	5	210

FPK positief

Er waren geen projecten die alleen door het landelijke Fonds positief zijn beoordeeld.

SPECIFICATIE NIET-POSITIEF BEOORDEELD

AKR én FPK niet-positief

Betreft 7 produkties die samen 7 verschillende studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
Gymzalen	2	116
St. Muzenis Kempnaerstudio	1	144
Studio's Vredenburg	1	64
Studio Bolsfabriek	1	60
St. De Lichting	1	38
Vrouwenhuis	<u>1</u>	<u>32</u>
TOTAAL	7	454

AKR niet-positief

Betreft 2 projecten waarvoor 5 verschillende studio's zijn gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
DWA	1	58
Atelier	1	38
Studio 300	1	20
Studio's Vredenburg	1	20
Nwe Dansgroep	<u>1</u>	<u>6</u>
TOTAAL	2	142

FPK niet-positief

Betreft 1 project waarvoor 2 verschillende studio's zijn gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
Cosmic	1	160
St. Stimulans	<u>1</u>	<u>40</u>
TOTAAL	1	200

VI. BIJLAGE C

RESULTATEN SEIZOEN 1994-1995

Onderzocht zijn professionele dansproducties waarvoor in het seizoen 1994-1995 repetities hebben plaatsgevonden in daartoe gehuurde Amsterdamse studioruimte.

POSITIEF SAMENGEVOEGD (AKR en/of FPK)

Betreft 18 projecten die samen 16 verschillende studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
<i>Plancius</i>	6	292
<i>DWA</i>	3	151
<i>Dansers Studio</i>	3	115
Artemis	2	126
St. Studio S	2	107
<i>Nieuwe Dansgroep</i>	2	72
St. Generale	1	75
Polanentheater	1	65
Studio Dasarts	1	60 *
AHK balletacademie	1	39
St. Muzenis Kempenaerstudio's	1	36
Arena (Sleep-in)	1	33
Felix Meritis	1	24
St. Muzenis Cliffordstudio's	1	18
Studio Krisztina de Châtel	1	10
Pleintheater	<u>1</u>	<u>7</u>
TOTAAL	18	1.230

NIET-POSITIEF SAMENGEVOEGD

Betreft 11 projecten die samen 11 studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
St. Stimulans	2	156
Felix Meritis	2	135
Kampina St. Y podia	1	128
Studio 35	1	110
St. Studio S	1	70
St. Scarabes	1	60
St. Muzenis Cliffordstudio's	1	30
St. Oude Haagseweg	1	30
AHK SNDO	1	11
Kraakpand	1	11
Artemis	<u>1</u>	<u>5</u>
TOTAAL	11	746

ONGESUBSIDIEERDE PROJECTEN

Betreft 31 projecten die samen 24 verschillende studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
AHK SNDO	7	316
St. Muzenis Cliffordstudio's	6	262
Cosmic	4	120
<i>Plancius</i>	3	102
Scarabes	3	90
Artemis	2	61
St. Weerwerk	2	43
St. Generale	1	80
<i>DWA</i>	1	72
Gymzaal	1	72
Gemeensch. ruimte flat	1	50
Frascati zaal 3	1	48
Arena (Sleep-in)	1	32
St. Muzenis Kempenaerstudio's	1	30
<i>Dansers Studio</i>	1	25
St. Stimulans	1	21
Dijktheater	1	20
St. Studio S	1	20
CREA	1	16
Kampina St. Y podia	1	15
Westergasfabriek	1	12
Studio Bewth	1	10
Felix Meritis	1	10
Fijnhouttheater	<u>1</u>	<u>4</u>
TOTAAL	32	1.531
TOTAAL SEIZOEN	61	3.507

SPECIFICATIE POSITIEF

AKR én FPK positief

Betreft 7 projecten die samen 7 verschillende studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
<i>Plancius</i>	2	198
Artemis	2	126
DWA	2	79
St. Generale	1	75
<i>Nieuwe Dansgroep</i>	1	60
Felix Meritis	1	24
Studio Krisztina de Châtel	<u>1</u>	<u>10</u>
TOTAAL	7	572

AKR positief

Betreft 5 projecten die samen 9 verschillende studio's hebben gebruikt. Drie van deze projecten zijn niet-positief beoordeeld door het landelijke Fonds (zie *).

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
<i>Dansers Studio</i>	2	103
DWA	1	72 *
Polanentheater	1	65 *
Studio Dasarts	1	60 *
St. Muzenis Cliffordstudio's	1	18
<i>Plancius</i>	1	16
<i>Nieuwe Dansgroep</i>	1	12 *
St. Studio S	1	8 *
Pleintheater	<u>1</u>	<u>7</u> *
TOTAAL	5	361

FPK positief

Betreft 6 projecten die samen 6 verschillende studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
<i>Plancius</i>	3	78
St. Studio S	1	99
AHK balletacademie	1	39
St. Muzenis Kempnaerstudio's	1	36
Arena (Sleep-in)	1	33
<i>Dansers Studio</i>	<u>1</u>	<u>12</u>
TOTAAL	6	297

SPECIFICATIE NIET-POSITIEF

AKR én FPK niet-positief

Betreft 3 produkties die elk een andere studio hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
Kampina St. Y podia	1	128
Studio 35	1	110
St. Muzenis Cliffordstudio's	<u>1</u>	<u>30</u>
TOTAAL	3	268

AKR niet-positief

Betreft 3 projecten die samen 4 verschillende studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
St. Scarabes	1	60
St. Stimulans	1	60
AHK SNDO	1	11
Kraakpand	<u>1</u>	<u>11</u>
TOTAAL	3	142

FPK niet-positief

Betreft 5 projecten die samen 5 verschillende studio's hebben gebruikt.

	Aantal projecten	Aantal dagdelen
Felix Meritis	2	135
St. Stimulans	1	96
St. Studio S	1	70
St. Oude Haagseweg	1	30
Artemis	<u>1</u>	<u>5</u>
TOTAAL	5	336

AFMONTEERSTUDIO	Een studio met theaterrouillage en een speelvlak even groot als hetgeen voor de voorstelling(en) wordt benut, teneinde de verschillende onderdelen van de voorstelling (choreografie, licht, geluid, decor) te integreren.
AHK	De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten.
AHK SNDO	De School voor Nieuwe Dans Ontwikkeling, een onderdeel van de AHK.
AKR	De Amsterdamse Kunstraad.
DANSSTUDIO	Een produktiestudio specifiek ten behoeve van dansproducties.
DWA	Danswerkplaats Amsterdam.
FPK	Het landelijke Fonds voor de Podiumkunsten in 's-Gravenhage.
GESUBSIDIEERDE STUDIO'S	De vier dansstudio's / studioclusters die in het kader van het Amsterdamse Kunstenplan 1993-1996 een meerjarig subsidie ontvangen. Dit zijn: de Dansers Studio, DWA, de Nieuwe Dansgroep en het Planciusgebouw.
LESSENSTUDIO	Een studio die gebruikt wordt voor het geven van danstrainingen.
NIET-POSITIEF BEOORDEELD	Onder niet-positief beoordeelde projecten worden die projecten gerekend, die door de AKR en/of het FPK niet-positief zijn beoordeeld. Projecten die door de AKR positief en door het FPK niet-positief zijn beoordeeld, of vice versa, zijn als positief beoordeelde projecten aangemerkt.
ONGESUBSIDIEERD PROJECT	In het kader van het onderzoek worden hiermee die projecten bedoeld, waar geen subsidie voor is <u>aangevraagd</u> bij de gemeente Amsterdam of het FPK. Hiermee worden dus niet de projecten bedoeld, waarvan een subsidieaanvraag niet is gehonoreerd.
POSITIEF BEOORDEELD	Onder positief beoordeelde projecten worden die projecten bedoeld, die door de AKR en/of het FPK positief zijn beoordeeld. Dit staat los van de honorering van de aanvraag. Projecten die door de AKR positief en door het FPK niet-positief zijn beoordeeld, of vice versa, zijn als positief beoordeelde projecten aangemerkt.
PRESENTATIESTUDIO	Een zaal die beschikt over theaterrouillage en publieksfaciliteiten teneinde voorstellingen aan publiek te kunnen presenteren.

PRODUKTIESTUDIO	Een studio die gebruikt wordt voor het voorbereiden van produkties.
PROJECTCHOREOGRAAF STUDIO	Choreografen die ad-hoc dansprojecten maken. Een ruimtelijke eenheid die wordt gebruikt ten behoeve van de voorbereiding van produkties en/of voor trainingen.
STUDIOCLUSTER TMT	Een pand dat meerdere dansstudio's omvat. Trainingsfonds Moderne Theaterdans.

VI. BIJLAGE E GERAADPLEEGDE PERSONEN EN LITERATUUR

GERAADPLEEGDE PERSONEN

Naast de personen die hebben meegewerkt aan de telefonische enquête inzake dansproducties in de seizoenen 1993-1994 en 1994-1995 is gesproken met de volgende personen:

- mevr. J. Ben Yakow, Studio 35 te Amsterdam
- mevr. B. van Dillen, Stichting Stamina te Amsterdam
- dhr. C. de Graaff, Dansgroep Krisztina de Châtel te Amsterdam
- dhr. G. Jager, DansWerkplaats Amsterdam
- mevr. M. Janmaat, AHK faculteit Moderne Theaterdans te Amsterdam
- mevr. J. Knoops, De Nieuwe Dansgroep te Amsterdam
- dhr. K. Korsman, Dansers Studio te Amsterdam
- dhr. H. Nooren, Stadsdeel Amsterdam Oud-West
- dhr. P. Ruijs, Stadsdeel Amsterdam Oud-West
- mevr. M. Sarstädt, Koninklijk Conservatorium te 's-Gravenhage
- dhr. G.J. Smeenck, Het Nationale Ballet te Amsterdam
- dhr. F. Sinceretti; Nationale Balletacademie te Amsterdam
- dhr. G. Tibbs, Nederlands Dans Theater te 's-Gravenhage

LITERATUURLIJST

Geordend op datum

- *Accommodaties dansinstellingen*; AKR commissie Dans, 06/1986
- *Dance Spaces*, Mark Foley, Arts Council of England, London 10/1994
- gespreksverslagen ad-hoc commissie Plancius van de AKR met diverse betrokkenen en deskundigen (11/1994 - 01/1995)
- *To room or not to room*; E. van Schaik, 7/12/1994
- *Advies Planciusgebouw*; AKR, Amsterdam 19/01/1995
- *Notitie podiumgroepen in Amsterdam*; AKR commissie GPK, versie 17/02/1995
- *Landschapsbeschrijving dans*; AKR commissie GPK, versie 8/03/1995
- *Onderzoek naar gebruik van Plancius-gebouw t.b.v. dans en mime*; DWA/TNN, Amsterdam 15/05/1995
- *Nota van uitgangspunten GVB-terrein*; projectgroep GVB-terrein stadsdeel Oud-West, Amsterdam 6/10/1995
- *Beleidsnota Henny Jurriëns Stichting - danstrainingscentrum*; Henny Jurriëns Stichting, Amsterdam 9/10/1995
- brief van AHK Theaterschool afd. Dansopleidingen aan Gemeente Amsterdam, 17/11/1995